

TOVÁBB A MEGKEZDETT ÚTON

Megkezdte munkáját az új Közgyűlés

2019. október 25-én, a Hajósi Barokk Kastélyban tartotta alakuló ülését a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés. Az új, 23 fős testület ismét **Rideg Lászlót** választotta meg elnöknek, aki korábban is vezette a Közgyűlést. A kiskőrösi politikus, aki középiskolai matematika-földrajz szakos tanár, 17 éve a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés tagja, az elmúlt 5 évben elnöke, azt megelőzően alelnöke volt. A megyei közgyűlés két új alelnöke a kecskeméti **dr. Mák Kornél** és a bajai **Vedelek Norbert** lett.

(Folytatás a 3. oldalon.)

TOP HÍREK

Fejlesztések megyeszerte

Soha ilyen mértékű fejlesztések nem voltak Bács-Kiskun szerte, mint ebben az évben.

Az esztendő második felében szinte minden hétre jutott egy-egy beruházás átadása megyénk valamely településén. Térségünk helyi önkor-

mányzatai, egyházi és nonprofit szervezetei körülbelül 500 sikeres pályázatot nyújtottak be az elmúlt 5 évben a megyei TOP forrásokra, melynek köszönhetően mintegy 70 milliárd forint támogatást kaptak. Az utóbbi két hónapban zárult fejlesztésekből válogattunk Önöknek.

(Folytatás a 3. oldalon.)

„Karácsony készül, emberek! Szépek és tiszták legyenek! Sűröljátok föl lelketek, csillogtassátok kedvetek, legyenek újra gyermekek hogy emberek lehessetek!”

Ezzel a szép Wass Albert idézettel kívánok minden kedves Olvasónknak szerettei körében eltöltött, áldott, békés Karácsonyt és sikerekben gazdag Új Évet!

Rideg László elnök
Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés

Ajánló

Kabáthoz a gomb

Komoly átalakulás előtt
a szakképzés *** 2. oldal

Tovább a megkezdett úton

Megalakult az új megyei közgyűlés *** 3. oldal

Termálvíz mint erőforrás

Valami új készül Zsanán *** 4. oldal

Stresszoldás a lombok alatt

Mi fán terem az erdőfürdés? *** 5. oldal

Magyar citrom természetesen

Bács-Kiskun megyében termesztik *** 6. oldal

A föld alá rejtett történelem

Az egykori palánkvár nyomába eredtünk *** 7. oldal

Elképesztő zeneszerző

Bemutatjuk Balázs Árpádot *** 8. oldal

Nő az író mögött

Cséplő Noémival beszélgettünk *** 9. oldal

Mi az a darázskő?

Egyszerű, de nagyszerű képződményünk *** 10. oldal

Borral a gyermekekért

Nemes ügyet karoltunk fel *** 11. oldal

Megúsztam!

Kiskunfélegyháza közösségépítő kezdeményezése 12. oldal

Kabáthoz a GOMB

Az elmúlt években történt munkaerőpiaci változások miatt egyre markánsabb munkaerő-hiány alakult ki számos ágazatban, régióban. Emiatt hatalmas a verseny a jól képzett dolgozókért: már nem a cégek szemezgetnek a jelöltek között, hanem a keresett végzettségű munkavállalók válogatnak az ajánlatok közül. E probléma megoldási lehetőségeit is vázolták a „Szakmai nap a szakképzésről” konferencián a Megyeháza tanácstermében.

A Szakképzés 4.0 programot a kormány elfogadta, amelyet elsőként Bács-Kiskun megyében a konferencia keretén belül ismertettek. A program az országos stratégia része, amely a megyei szintű támogatással, ösztönző projektekkel kiegészülve még hatékonyabban képviseli a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat gazdaságfejlesztési és népességmegtartási törekvéseit.

Nem kevesebb emberre, hanem jól képzett szakemberekre lesz szükség a jövőben – jelentette ki az előadásában **dr. Hafiek Andrea** az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) Szakképzésért és Felnőttképzésért Felelős Helyettes Államtitkárság Szakképzési és Felnőttképzési Szabályozási Főosztály főosztályvezetője.

A Szakképzés 4.0 program már nem stratégiai tervezet, mert a törvényt elfogadták. Az új szakképzés lényege, hogy az keresletvezérelt és igazodik a

gazdaság elvárásaihoz. A szakképzés átalakításához a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő tudással rendelkező tanárokra, a legkorszerűbb eszközökkel felszerelt tanműhelyekre is szükség van.

A megyei önkormányzat is kiemelten fontos feladatának tekinti, hogy támogassa a térségünkben tanuló fiatalokat, hogy iskolaéveik végeztével biztos szakmai tudás birtokában legyenek, megkönnyítve ezzel a munkaerőpiacon történő elhelyezkedésüket. A konferencia során **Trungelné Szabó Márta**, az önkormányzat ösztöndíjreferense vázolta a „Bács-Kiskunban itthon vagy!” Ösztöndíj Program eredményeit. A projekt indulása óta több mint 400 pályázó részesült támogatásban, a jelenlegi 4. ciklusban pedig 250 pályázat érkezett. Nagyszerű lehetőség ez a diákoknak, mellyel az önkormányzat hozzájárul napjaink munkaerőpiaci helyzetének javulásához. *Sipos Sándor*

Bács-Kiskun Megyei Turisztikai Konferencia

Kiskunmajsán, a Jonathermál Zrt. konferenciatermében tartotta idei turisztikai konferenciáját a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat. Az összejövetelen a turisztikai szakemberek mellett sok település polgármestere is megjelent, hiszen az idegenforgalom még számos kiaknázatlan lehetőséget rejt megünkben.

Rideg László, a megyei önkormányzat elnöke köszöntőjében kiemelte, hogy térségünk rengeteget lépett előre a turizmus területén, aminek egyik bizonyítéka, hogy az Utazás 2019 kiállítás díszvendége Bács-Kiskun megye és Kecskemét voltak.

– A „Bács-Kiskun boldoggá tesz” szlogen ismertté vált és a gyógyfürdőkre épülő idegenforgalom mellett, a borturizmus területén is komoly eredményeket tud felmutatni térségünk – hangsúlyozta Rideg László.

A rendezvénynek otthont adó Jonathermál Zrt. – amely a majsai gyógy- és élményfürdőt, valamint a kempinget is működteti

–, elnök-vezérigazgatója **Szikora Gyula** a 35 évvel ezelőtt megnyitott strandról elmondta: évente mintegy 300 ezer látogatót fogadnak. Mint elhangzott: a magánkézben lévő majsai fürdő meghatározó vonzerőt jelent a régióban. Kiskunmajsa négy éve megkapta a gyógyhely minősítést, a fürdő pedig Az év fürdője szavazáson a regionális fürdők között a 2. helyen végzett.

A megyei turisztikai fejlesztésekről szóló előadása során **Csáki Béla**, a Bács-Kiskun Megyei Turizmusfejlesztési és Marketing Nonprofit Kft. ügyvezetője, aki elmondta, hogy a megye turizmusa

jól teljesít és már az országos átlag fölötti a növekedés. Mindehhez kellett az azok a fejlesztések, amik vonzóbbá tehetik a két folyó között a turisták számára. A szakember kiemelte a szépen fejlődő Kiskőröst és úgy vélekedett: a hajósi turizmust is nagyobb fordulatszámmra porgetheti a nemrégiben átadott Cabernet Borturisztikai Látogatóközpont.

A megyében zajló, illetve már befejezett turisztikai beruházások közül a szanki Kiskun Emlékhely mellett, többi között szólt a vadkerti fürdő fejlesztéséről, az igazi Árpád kori „csemegét” jelentő bugaci aranymonostorról, az épülő kerékpárutakról, turisztikai központról. Az előadó a borturizmus kapcsán a vajdasági és szerémségi borászokkal történt valós együttműködés fontosságát is hangsúlyozva. Tervezik a megyei kerékpárút hálózat fejlesztését – ami kapcsolódik az Eurovelo13 útvonalhoz –, és olyan turisztikai attrakciók is hamarosan befejeződhetnek, mint például a felsőszentiváni malom, vagy a halasi városháza tornya, ami kiállítóter és kilátó lesz.

Kiskunmajsa tervei között is fontos szerepet kap a turizmus fejlesztése és a városvezetés nagytérségi összefogást szeretne a területen. – Nem vagyunk egymásnak konkurenciái és az egymást segítő turisztikai attrakciókban, lehetőségben rejlő erőt kell kihasználni – mondta **Patkós Zsolt**, a város polgármestere. *Farkas Etelka*

ÖSZTÖNDÍJ

Újabb félévet zártunk

Lezárult a „Bács-Kiskunban itthon vagy!” ösztöndíj-program negyedik ciklusa. Az elmúlt négy félévben a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat arra törekedett, hogy térségünk legszorgalmasabb, tanulni és fejlődni akaró diákjainak anyagi támogatást nyújthasson tanulmányaik befejezéséhez.

A negyedik félévben kétszázötven pályázat érkezett be a megyei önkormányzathoz. Mindebből az Ösztöndíj-véleményező Testület döntése alapján 105 pályázó részesülhetett támogatásban, akik a támogatási adatlapjukat visszaküldve már akár „karácsonyi ajándékként” kaphatják meg ösztöndíjukat.

Az Európai Unió forrásból finanszírozott pályázat keretén

belül a tiszakécskei, a kunszentmiklósi és a solti térség esetében még egy félévig jelentkezhetnek a diákok a támogatásra, míg a kiskunmajsai térség az utolsó félévét zárta, legalább is uniós támogatásból. Ugyanis a megyei önkormányzat a programot folytatni kívánja, sőt a teljes megye területére szeretné kiterjeszteni a pályázók körét.

Debreceni Vanda

A SZÜKSÉGES JÓ

Bölcsődefejlesztések megyénkben

Bár sok pro és kontra érv él a köztudatban a bölcsődékkal kapcsolatban, vannak, akik számára nem választási kérdése, hogy gondozási intézménybe adják-e gyermeküket.

Nemcsak Magyarországon, de világviszonylatban is jellemző tendencia, hogy az édesanyák gyermekük 3 éves kora előtt kénytelenek visszatérni a munkaerőpiacra, egyrészt karrierjük miatt vagy anyagi okokra hivatkozva. Bács-Kiskun megyében a KSH adatai szerint 2018-ban 4822 gyermek született. Fontos lenne a gyermekvállalási kedv növelése, melynek egyik fontos alappillére a magas színvonalú gyermekgondozási intézmények létrehozása. Így az édesanya számára is megnyugtató módon, jó helyen és szakszerű kezekben tudhatja gyermekét, s ezzel közvetetten a gyermekvállalási kedv is fokozódhat.

A bölcsődei férőhelyek országos és megyei szinten is szűkösnek állnak rendelkezésre. Ezen

problémát kívánta orvosolni a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) Bács-Kiskun megyében is, mely lehetőséget biztosított a települések számára bölcsődék felújítására, bővítésére és új intézmények építésére. A TOP-on belül 2017-2019 őszig 14 bölcsőde fejlesztése valósult meg összesen 730 millió forint forrásból, mellyel 48 új férőhely jött létre és 921 férőhelyet fejlesztettek. Folyamatban van további 4 projekt 997 millió forint forrásból,

melyekben összesen 63 új férőhely valósul meg és 33 férőhelyet fejlesztenek.

A jelentkező komoly igények miatt 2019-ben újabb felhívás jelent meg, mely kifejezetten bölcsődei férőhelyek kialakítását célozta meg. A Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. gondozásában összesen 36 pályázat került beadása közel 5 milliárd forint forrásigénnyel, mely közel 470 új férőhely létrejöttét eredményezi majd.

Várkonyi Éva

TOVÁBB A MEGKEZDETT ÚTON

Megkezdte munkáját az új megyei közgyűlés

(Folytatás a címlapról.) Dr. Mák Kornél civilben tanár, 2010-től egészen mostanáig Kecskemét Megyei Jogú Város alpolgármestere volt, 2014-től pedig a KDNP Bács-Kiskun Megyei Szervezetének elnöke. Vedelek Norbert közgazdász, történész, középiskolai tanár 2014-2019-ig Baja város alpolgármestere volt, azt megelőzően Baján a polgármesteri kabinetet vezette. A megyei közgyűlés munkáját az

A kormány törekvéseivel és a nemzetstratégiai célkitűzésekkel összhangban megyei programot indítanak a lakosság természetes fogyásának és az elvándorlásnak a csökkentése, valamint a gyermekvállalási kedv fokozása érdekében.

Segítik a megye gazdasági versenyképességének fokozását, például azáltal, hogy támogatják a megyei vállalkozásokat, hogy haszonélvezői lehessenek a két

mutatnak be minél szélesebb körben. A Homokhátság vízmegtartási gondjaival küzdő településeken mintaprogramokat indítanak és az önkormányzat környezettudatos átalakításával maguk is példát mutatnak.

A közösség az egyik legjelentősebb erőforrás és kapcsolódási pont mindenki számára, ezért minden lehetséges eszközzel erősíteni fogják a megyei identitást és segítik a fiatalokat abban, hogy szülőhelyükön találjanak munkát és tudjanak gyökeret eresztetni.

Ahogy az elmúlt 5 évben, úgy az elkövetkező időszakban is foglalkozik a megye a

elkövetkező években két bizottság, a Pénzügyi és Eljárásjogi Bizottság, valamint a Fejlesztésekért, Turizmusért és Klímaügyekért Felelős Bizottság segíti majd.

CÉLOK ÉS IRÁNYOK

A megyei önkormányzat folytatni kívánja az elmúlt ciklusban elkezdett feladatait, de új célokat is kitűzött maga elé.

legjelentősebb beruházás, a Paks II. és a Budapest-Belgrád vasútvonal létrejöttének.

Folytatják az ösztöndíj programot, fejlesztik a megye óvodáit, bölcsődéit és közintézményeit.

A célkitűzések között kiemelt helyen szerepel a klímaváltozás elleni küzdelem, egyéni és szervezeti szinten is tenni akarnak ezen égető problémák ellen. Jó gyakorlatokat keresnek és

területfejlesztéssel a helyben élők bevonásával, tervezetten, koordináltan. E célból létrehozzák a Bács-Kiskun Megyei Fejlesztési Ügynökséget, hogy a lehető legtöbb fejlesztési forráshoz juttassák a településeket.

Mindezt teszik hittel, odaadással, az ügynök járó alázattal és szakmai felkészültséggel.

Várkonyi Éva

Téli ünnepek a keceli Florán

Nincs december Flora nélkül: december 6-8. között ismét megrendezték a keceli virágfesztivált, melynek programjai idén a téli ünnepek köré fonódtak.

Minden eddiginél gazdagabb programkínálattal készültek a szervezők: kiállítások, versenyek, karácsonyi dallamok, múzeumi kiállítások, gyermekkoncertek, tökfargó bemutató és gasztronómiai kalandozások közül választhattak a látogatók, a gyermekeket nosztalgia kisvonal, a Mikulás pedig minden délután ajándékokkal várta. A hagyományokhoz híven a rendezvényt fazekas kiállítás, s ezzel együtt a Mesterségek Bemutatója, a Kéceli Ízek Utcája és még számos egyéb program kísérte.

Fotó: www.kecel.hu

TOP HÍREK

Fejlesztések megyeszerte

(Folytatás a címlapról.)

RECEPTRE SEM LEHETNE SZEBB RENDELŐT FELÍRNI

Az 1960-as évek óta nem sok fejlesztés történt Tázlár község egészségházának épületén, a közelmúltban azonban közel 25 millió forintot fordíthattak az épület energetikai korszerűsítésére. Kicserélték a nyílászárókat, fűdém- és homlokzat hőszigetelést végeztek, korszerűsítették a fűtést és a teljes épületet, a mosdókat pedig akadálymentesítették. Az egészségház tetejére áramtermelő napelemes rendszert építettek és jutott a keretből eszközök beszerzésére is.

JÓ ÚTON HALADVA

Bácsbokod és Bácsborsód közös múltja évtizedekre vezethető vissza, így nem volt kérdés, hogy a két falut összekötő kerékpárutat is összefogva valósítják meg. Az új, 3 kilométer hosszú út a Bácsbokodon meglévő kerékpárúthoz csatlakozik, és onnan halad a szomszédos Bácsborsódra, s végpontja az „Őszi Napfény” Integrált Szociális Intézmény bejáratánál van.

KORSZERŰBB KONYHA-ÜZEM LAJOSMIZSÉN

Megújult a város legnagyobb, köztisztviselést ellátó, 600 adagos főzőkonyhája, mely a helyi iskolával egy épületben található. A konyhai berendezéseket újakra cserélték, kialakították a nemként elkülönített öltözőket. Kialakítottak egy vendég vizes blokkot, a teljes konyhatechnológia, illetve épületgépészeti és elektromos rendszer korszerűsödött, a bejárat pedig akadálymentessé vált.

FUNKCIÓT KAPOTT AZ ÉPÜLET

Tabdiban az egykori tsz-iroda épületében létrehozott központban kapott helyet a tanya- és falugondnoki szolgálat, a házi segítségnyújtás, a családsegítő- és védőnői szolgálat – utóbbit saját erőből valósította meg az önkormányzat –, valamint elkészült egy melegítő konyha és egy szociális étkező is.

ÚT A LEHETŐSÉGEKHEZ

Soltvadkert város hat évvel ezelőtt álmodta meg, s a közelmúltban valósította meg azt a déli iparterület feltáró út építését, melynek köszönhetően több tíz hektárnyi terület vált megközelíthetővé. A 80 millió forintból létrehozott, 1300 méter hosszú út a jövőben megépülő, régóta várt elkerülőút déli szakaszának szervízútjaként is szolgál majd.

MEGÚJULT KERÉKPÁRÚT AKASZTÓN

2015 szeptemberében adták át az Akasztó-Kiskörös között futó kerékpárutat, ám az a pályázat nem tette lehetővé a belterületen lévő, egyre rosszabb állapotban lévő kerékpárút felújítását. Most egy TOP pályázati forrásnak köszönhetően azonban létrejöhetett. Egyrészt jelzőlámpás csomópontokat, 15 darab parkolóhelyet és egy gyalogátkelőhelyet építettek, másrészt megvalósult az 1992-ben épült kerékpárút korszerűsítése és az ehhez kötődő járdafelújítás is.

VALÓRA VÁLT ÁLOM SZABADSZÁLLÁSON

A településen eddig rendkívül rossz és szakszerűtlen körülmények között működő családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, egy igazán korszerű és a szakmai feltételeknek is megfelelő épületben kezdhette meg működését. A vadonatúj intézményt október 3-án adták át ünnepi műsor keretében.

KELEBIA ÚJABB FEJLESZTÉSE

A közelmúltban a Szent Erzsébet Otthonház mintegy 450 négyzetméteres új épületét adták át a nagyközönségnek, mely ugyan nem járt létszámbővítéssel, de az idősek nappali ellátásának körülményei mostantól megfelelnek a kor magas szintű elvárásainak.

FEJLESZTÉSEK DUSNOKON

Építészeti és gépészetileg is korszerűvé vált a gyermekorvosi rendelő és a védőnői szolgálat épülete. A piac is irigylésre méltó kiskereskedelmi központtá vált: nagyobb lett a területe, és egy új, a hét öt napján nyitva tartó húsboltot, termelői boltot és raktárhelyiséget is kialakítottak a fedett térben. A területen parkolókat is létrehozta és megoldották a csapadékvíz elvezetést.

200-300 EMBERÉLET

Ez volt a tét, amikor Jakabszállás vezetése döntött arról, hogy a TOP-os források egy részét létfontosságú kerékpárút építésére fordítja. Korábban naponta 200-300 ember kerekedett rendkívül balesetveszélyes körülmények között és leromlott állapotú úton munkába az 54-es úton. Október 9-én azonban átadták azt az 1,7 km hosszú kerékpárutat, mely gyógyírt jelent a problémára.

MEGÚJULT AZ ORVOSI RENDELŐ GARÁN

A háziorvosi rendelőnek otthont adó épületen megtörtént a tető és az elavult nyílászárók cseréje, az épület hőszigetelése, a fűtés és az elektromos hálózat korszerűsítése, a rendelő külső és belső festése, valamint burkolatújítása, parkolók kialakítása, továbbá akadálymentesítésre is sor került.

AMIKOR MINDENKI EGY IRÁNYBA NÉZ

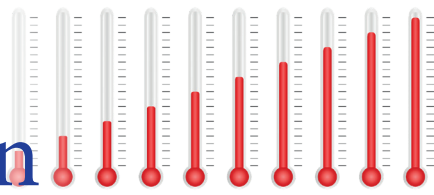
Az iparterületet a főúttal, valamint a területen belül az épületeket összekötő összesen 1200 m felújított és 940 m vadonatúj út megépítésére a korábbi 80 millió helyett 230 millió forintot nyert el Érsekcsanád. A támogatásból 3,8 hektár további területet is vásároltak, egy új kistraktort is vettek, valamint valamint egy trafó építése is folyamatban van.

KÉTSZERES ÖRÖM ORGOVÁNYON

A település megújult csatornahálózatát, valamint azokat a fejlesztéseket adták át november 26-án ünnepélyes keretek között, melyek a jövőben biztonságosabbá és kényelmesebbé teszik a közlekedést a településen busszal, autóval és kerékpárral egyaránt.

Várkonyi Éva

Új geotermikus távhőrendszer Zsanán

Országunk geotermikus adottságai igen kedvezőek, területünk több mint 70%-án rendelkezésre áll a földhő közvetítő közegeként a termálvíz. Ezt a lehetőséget most megyénkben is kihasználják, mégpedig **Zsana** térségében, ahol egy nagyszabású projekt vette kezdetét az év végén a megújuló erőforrás kiaknázására.

Mit tudunk a geotermikus energiáról? Olcsó, megbízható, környezetbarát és a Föld belső hőjéből származik. Ha lefelé haladunk a Föld középpontja felé, akkor 1 kilométerenként kb. 30°C-kal nő a hőmérséklet. A technológiai fejlődésnek köszönhetően pedig mára a felhasználásának lehetőségei jelentős mértékben megnöttek.

Ezt felismerve pályázott az NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft. és a Zsana Geoterm Energiaszolgáltató és Kereskedelmi Kft. sikerrel egy olyan projektre, melynek révén egy 20 MW hőteljesítményű geotermikus fűtőmű kialakítása történik meg.

A Kiskunhalastól dél-keleti irányban tanulmányozott térség földtanilag kiváló geotermikus területnek tekinthető, ami mind a víztermelés, mind pedig

a vízelhelyezés (visszasajtolás) szempontjából jó adottságokkal rendelkezik. A fűtőmű építéskor 1-1 db termelő és visszasajtoló kutat, illetve egy, a kiskunhalasi és zsanai fogyasztókat elérő távhő-vezetékrendszert alakítanak ki. A közbeszerzésen nyertes ajánlattevő a munkaterületet átvette. A távvezeték kiépítését Zsana irányába kezdik. A körülbelül 5,6 milliárd forintos fejlesztést két év alatt kell elvégezni.

A megújuló energiahasznosításra alapuló távhőszolgáltatás így két településen: Kiskunhalason és Zsanán szolgáltató majd hőenergiát. A távfűtési hőszolgáltatásban több fogyasztó részesülhet, melyek között találunk mezőgazdasági létesítményt, közösségi intézményeket és üzemeket is.

Az éves fűtési és használati meleg víz energiaigények ellátá-

sához 15,2 millió m³/év import földgáz eltüzelésére van szükség, melyet a projekt megvalósulásával tudnak majd kiváltani. Mindezt megfelel 468.000 GJ/év megújuló, helyben lévő geotermikus energiahasznosításnak. A projekt által éves szinten 30.302 tonna CO₂ egyenértékkel csökken az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása, mely a geotermikus rendszer minimum 30 éves élettartama alatt minden további évben megismétlődik.

- Több, mint tíz éves álmunk válik majd valóra a projekt befejeztével. Nagyszerű lehetőség ez számunkra, hiszen olcsó energiához jutunk és további számos új munkahely jön létre, de természetesen jelentősen nő a két település hőenergia ellátásának biztonsága is - számolt be **Visnyei Miklós**, Zsana polgármestere a projektről.

A későbbiekben pedig a megvalósult fejlesztés komplex mintaprojektként funkcionál majd, rendezvények, bemutatók helyszíne lesz, melyek azt a célt szolgálják, hogy a térségben élők környezettudatos szemlélete napról napra jobbra váljon.

Debreceni Vanda

GYÖKÉRZÓNÁS SZENNYVÍZTISZTÍTÁS BUGACPUSTAHÁZÁN

A tudatosság jegyében

A kistelepülések és tanyás térségek szennyvízkezelési problémáira jelenthet megoldást az ökológiai szennyvíztisztítás, melynek lényege, hogy a szennyvíz szilárd részeinek eltávolítása és szervesanyagának lebontása növények igénybevételével történik, majd a tisztított víz ismét a talajba jut.

A Homokhátságon lévő tanyás térségek életben maradásának egyik alapfeltétele, hogy a kis mennyiségű és szélsőséges eloszlású csapadék pótlására kiegészítő vízkészletként fel tudják használni a terület talajvizét is, melybe többek között a szennyvíz is beletartozik.

Az ökológiai szennyvíztisztító rendszer vegyszer és komolyabb gépészet felhasználása nélkül, szaghatásoktól mentesen tisztítja meg a kommunális szennyvizet, mely során nád, sás és egyéb vízi nö-

vények gyökérzónáján vezetik keresztül, és az ott található baktériumok lebontják a benne lévő szervesanyagokat és más szennyeződéseket.

A víz egy utótisztító tóba kerül - ami a mikroklímát is javítja a párologtatással -, majd egy szikkasztó mezőre kerül, és a talajba jut. A módszer előnye, hogy a fokozatos szikkasztásnak köszönhetően annyi tisztított víz kerül egyszerre a talajba, amit a növények az utolsó cseppig hasznosítani tudnak.

Az idei évben Bugacpusztaházán megépült egy mintaprojekt, melynek köszönhetően a helyi Integrált Községi Szolgáltató Tér (IKSZT) kommunális szennyvize tisztul meg.

Egy-egy nagyobb rendezvény után megtelt, sőt, akár ki is öntött a művelődési ház szennyvízderítője, a szippantásra pedig évente egymillió forintot költöttünk. Ez a probléma teljes mértékben megoldódott a nemrégiben elkészült természetközeli szennyvíztisztító rendszerrel - mondja Bugacpusztaháza polgármestere **Kerekes László Zoltán**.

A mintaprojekt egyúttal nyitheti a Homokhátság elsivatagosodását is, mindemelett pedig a létesítmény bemutatóhelyként is funkcionál majd, szemléltetve a technológiát az érdeklődők számára.

Debreceni Vanda

Fotó: Sebastyén István

Hőszigetelés tudatosan

Az épületek energiahatékonyságának növelésére az egyik legköltséghatékonyabb módszer a határoló szerkezetek megfelelő hőszigetelése, amelynek kivitelezésére egy sor anyag és megoldás áll rendelkezésre. Azt, hogy melyik módszert választjuk, nagyban meghatározza, hogy milyen épületről van szó, újonnan építjük a házunkat, esetleg egy meglévő házat akarunk utólagos szigeteléssel ellátni? A hőszigetelő anyagok között találhatunk természetes alapú, szilikát- és kőolaj alapú anyagokat. Klímavédelmi szempontból legjobb, ha az elsők közül válogatunk!

A természetes anyagok között elsősorban a növényi rostokat (szalma, nád, kender stb.) említjük, amelyeket az idők során falazóelemként és tetőfedésre is használták. A természetes anyagok legfőbb tulajdonsága, hogy

lógiaival előállított szigetelések. Ezek állékonysága jobb, mint a természetes anyagoké, páraáteresztő tulajdonságokkal is bírnak, azonban gyártásuk és a belőlük keletkezett hulladék is környezet-szennyező, hőszigetelő tulajdon-

mivel a természetben megtalálható elemekből állnak, kevésbé szennyeznek a környezetet az előállításukkal, hulladékká válva pedig könnyen lebomlanak. Jó hőszigetelő hatásuk mellett, páraáteresztő tulajdonságokkal bírnak, így mindenféle faltípus esetében használhatók a penészképződés veszélye nélkül.

A szilikát alapú anyagok közé (pl. kőzetgyapot, üveggyapot, pórusbeton, perlit) olyan anyagokat sorolhatunk, amelynek alapanyagai a természetben is előforduló ásványi anyagokból ipari techno-

ságai pedig csak kicsivel jobbak, mint a természetes anyagoké.

A kőolaj alapú szigetelések között a polisztirol és a poliuretán a legelterjedtebb, mivel hőszigetelő hatásuk a legjobb a természetes és mesterséges anyagokéhoz képest. Mivel azonban teljes egészében szintetikus anyagok, így nagyon körültekintően kell alkalmazni őket. Egyes faltípusok esetében (pl. vályogfal) egyáltalán nem javasolt, előállításuk pedig nagyon magas szén-dioxid kibocsátással jár együtt.

Debreceni Vanda

HULLADÉKBÓL SZIGETELÉS?

A fogyasztói társadalom által generált hulladékok egy részét hőszigetelő anyagok gyártására is fel lehet használni. A cellulóz szigetelést újságpapírból, a habüveg hőszigetelést üvegpalackok és törött sikküvegek újrahasznosításával állítják elő, a farost szigetelést pedig fűrészipari hulladékok felhasználásával gyártják. Ezeknek az anyagoknak a hőszigetelő és páraáteresztő tulajdonságai a természetes anyagokéhoz hasonlóak.

Új élmények a megyében

Megyénk turisztikai adottságai és lehetőségei elvitathatatlanul egyediek és színesek. Mindegy, hogy perzselő nyári napon vagy a fogcsikorgató tél derekán, egyedül, családdal vagy barátokkal együtt érkezik a látogató, nálunk mindig talál élményekben gazdag programokat. A kivételes adottságokra azonban mindig újabb és újabb értéket lehet építeni, ezért arra törekszünk, hogy folyamatosan fejlődjünk és mindig új és új oldalról mutassuk meg megyénk arcát. E cél mentén szerte a megyében zajlottak és zajlanak turisztikai beruházások, most a már befejezett fejlesztésekből szemezgettünk Önnek.

Időtlen érték modern környezetben

A kiskunhalasi Csipkeház új pompájában várja a csipkecsodák iránt érdeklődő látogatókat. Nem csak felújították és akadálymentesítették kívül-belül az épületet, de a bemutatótér is felzárkózott a 21. század követelményeihez: új bemutatószekrényekkel, vi-

lágítással és interaktív digitális eszközökkel büszkélkedhet. A virtuális csipkevarrás mellett „csipkekvíz” és „csipkekirakó” is várja őket, a tájékozódást pedig a mobilszközre letölthető tárlatvezetés is segíti. A gyűjteményben nem csak emléket állítanak és bemutatják a csipkevarrás folyamatát, hanem helyben is készülnék a lehetőfinom különlegességek, sőt, a kézimunka ki is próbálható.

Igazi kuriózum nyílt Szankon

A kunok hűsége, bátorsága, szabadságvágya, összetartozás-tudata és elszántsága mindannyiunk számára példamutató. Ezt az attitűdöt és szellemiséget tükrözi

az az innovatív és egyedülálló turisztikai attrakció, mely a közel-múltban bújta ki a földből az egykori Árpád-kori település helyén, Szankon. A Kiskun Emlékhelyen 21. századi technikával mutatják be 600-700 év teljes történelmét. A látogatók egy történelmi tanösvényt végigjárva ismerhetik meg a kunok Kárpát-medencei történetét, mindennapi életmódjukat. Az emlékhelyen látható az ott feltárt, kettős körárokkel védett középkori templomrom és a cölöpsáncsal körbevett temető, továbbá felépítettek négyféle háztípust is.

Bor kicsit másképp

Ha Hajós környékén nyár, ne hagyja le bakancslistájáról a nemrég megnyílt Cabernet Borturisztikai Látogatóközpontot! A hosszú évek óta használaton kívüli, egykori fogadóban a hajósi szőlőtermesztés, borkészítés és a pincék építésének több száz évet felölelő tárgyi emlékei mellett, a ma szőlőművelőinek, borászainak munkáját, borait is bemutatják. A turisztikai központ a régi és az új pincefaluról éppúgy képet ad, mint az egykori és mai hajósi emberekről, borászati cégekről.

A kiállítótérben a térség turisztikai vonzerejét képező épített örökség és a természeti értékek is láthatóak.

Történelmi kavalkád

A többnyire a borhoz kötődő vonzerejét szerette volna Nemesnádudvar színesíteni, amikor megalkotta a Baba-Tár-Házat. A település kívül-belül megújult sváb épületébe több száz baba költözött, melyeket két nemesnádudvari család gyűjtött össze a hosszú évek során. A babák többnyire a történelmi Magyarországra, illetve a Kárpát-medencei országokra jellemző népviseletben várják a látogatókat. Az érdeklődők a különféle népviseletek eredeti helyét földrajzilag is pontosan megtudhatják, hiszen a

legkülönlegesebb babák egy óriástérképre állítva jelzik származási helyüket.

Várkonyi Éva

FÜRDÉSRE FEL! IRÁNY AZ ERDŐ!

Stresszoldás a lombok alatt

Ön bizonyára túrázott, sétált már nyáron a hűst adó erdő porhanyós talaján vagy a hótakaró alatt téli álmodó fák porcukor rengetegében. És fürdött-e már erdőben? Egy új, japán irányzat, az erdőfürdés tudománya, erre buzdítja a stressztől agyonhajszolt embereket.

A fa az emberiség egyik legfontosabb és legösszetettebb jelképe. Szimbolizálja az életet, az időt, a tudást, a kapcsolatot az univerzummal, az örök körforgást, a megújulást és az egyéni fejlődést. Összeköti az eget a földdel, az életet a halállal, és magába foglalja az emberi létezés legfontosabb eseményeit, ott van közmondásainkban, szólásainkban, népdalainkban, ünnepeinkben. A fák, az erdők mindig is szerves részei voltak az emberiségnek, s számos pozitív hatást gyakorolhatnak életünkre, melyet egyre kevésbé aknázunk ki. A modernkori társadalom szüntelenül stresszes, túlterhelt állapotban tart minket, s fokozatosan elfordulunk a természettől és annak jótékony hatásaitól. Pedig érdemes visszatérni hozzájuk!

Az erdőfürdő egy Japánból származó relaxációs program, mely hatékony és könnyen elérhető gyógyír lehet sokunk számára. Az erdőben való „megmártózáshoz” fürdőruha nem szükséges, mindössze nyitottság, testi és tudatos jelenlét és persze kényelmes ruházat. A cél az, hogy beengedjük a természetet az érzékszerveinkben keresztül, magunkba szívjuk

az erdő ízeit, illatait, energiáit és egygő váljunk vele. A természet közelsége ellazít, energiával tölt fel, mely által csökken a stressz, a szorongás, javul a mentális teljesítmény, lelassul testünk és elménk, nyugodtabbá válik a légzésünk, javul mentális teljesítményünk, koncentrációs képességünk. Az erdőben tett, vezetett, többszöri megállóval megszakított séta mindössze csak 2-3 kilométeres, melyre mobiltelefonunk számára nem váltható részvételi jegy. A megállások alkalmával különféle stresszoldó, légző- és

Megyénkben a **Tőserdő** (azon belül például a **Kontyvirág tanösvény**) kiváló helyszíne lehet az erdőfürdőzésnek, valamint a **bugaci erdő** (azon belül a **Fák útja**), mely szintén a nemzeti park része. Megmártózkodhatunk az erdők nyugalmában a **Nyíri-erdőben** is, de azt a vadászati idényben (október 6. – március 15.) lezárják.

jóga gyakorlatokkal fokozhatjuk érzékszerveink éberségét. Az erdőfürdő nem csak már kialakult betegségek gyógyításában, de azok megelőzésében is rendkívül hatásos. Az élettani nyugalom elérésével fokozhatjuk immunrendszerünk védekező képességét, melyet a mai ember életvitelével nagymértékben elnyom.

Várkonyi Éva

Fotó: Kiss Mónika

Aktív, egészséges új évet!

Bizonyára sokan kezdtük el érezni ezekben a hetekben, hogy a hosszú, sok feladattal tarkított év végén pihenésre, megnyugvásra vágyunk. Szükségünk van a testi-lelki feltöltődésre, ami ahhoz kell, hogy energikusan vágassunk neki 2020-nak.

Elérkezett az ünnepi szezon, ami során a családdal eltöltött meghitt pillanatok mellett, igény mutatkozik az emberekben arra is, hogy valamilyen otthonon kívüli kikapcsolódási formával is éljenek. Ez szolgálhat egy kellemes wellness hétvégéről, ki lehet próbálni a lovaglást, részt vehetünk egy finom borvacsorán, vagy éppen végigjárhatjuk a Magyar Zarándokút egy szakaszát is. Bács-Kiskunban rengeteg lehetőség adódik az aktív pihenésre.

A Bács Kiskun Megyei Önkormányzat azonban ilyenkor is fáradhatatlanul dolgozik azon, hogy jövőre is folytatódhasson az idén tapasztalt fejlődés és lendület. Így van ez az egészség és a turizmus területein is, amelyben óriási előrelépési lehetőség van. Megyénk valódi csiszolatlan gyémánt az országban, amikor az elérhető egészségügyi és turisztikai

szolgáltatásokról beszélünk. Sok vállalkozás tevékenykedik ezeken a piacokon, munkájuknak hála mára alig van olyan, ami miatt messze kellene utaznia valakinek.

Ha az egészségturizmusra terelődik a szó, jusson eszünkbe Kecskemét, Tiszakécske, Baja vagy Kiskunhalas! A megyei önkormányzat szándéka, hogy segítse a helyi szolgálta-

tók fejlődését és piacra jutását, ezért az ősz folyamán egészségturisztikai fejlesztés indult, melyben az ország vezető orvosi, turizmus, marketing és jogi szakértői dolgoznak egy átfogó, hosszú távú stratégián. A munkát szerbiai partner is segíti - mindkét fél hisz abban, hogy összefogva és határokon átvéve erősebbek lehetnek nem csak a saját országai, hanem Európán belül is. Mindenki szeme előtt egy cél lebeg: legyünk meghatározó szereplők a kontinens egészségturisztikai térképén!

Kollár Dániel

A magyar citrom

Bács-Kiskun megyében évszázados hagyománya van a gyümölcsstermesztésnek. A széles körben ismert, népszerű fajták mellett egy lajosmizsei családi gazdaságban - az országban elsőként -, citromot is termesztene.

Először csak saját fogyasztásra neveltek 2 fát, néhány évvel ezelőtt azonban egy komoly fejlesztés nyomán citromültetvényt telepítettek. A Szörös és Kisjuhász Kertészet neve a számóca és cseres jácint piacán már évek óta

rövid ellátási lánc nyomán nincs szükség semmilyen felületi kezelésre, így a citromoknak a héja is fogyasztható. Az egészséges, lédús gyümölcs karakteres íze és zamata nemcsak az egészséges táplálkozást segíti, de napjaink megújuló

a minőséget és a megbízhatóságot jelenti, így ismertségükre és szakmai tudásukra építve a friss magyar citrommal is sikerrel léptek a piacra.

A megfelelő klímát fóliasátorban, korszerű ökológiai szemléletű termesztéssel biztosítják, automata öntözőrendszerrel és biológiai növényvédelemmel kiegészítve. Az áprilisi virágzást követően késő ősze fejeződik be az érés, a szüret novemberben kezdődik és december végéig tart. A gyümölcsöket megfelelő érettségi állapotban, kézzel szedik, amelyek frissen, már a következő napon eljutnak a vevőkhöz. A

gasztronómiájában is kiemelkedő szerepet kap.

Fizetőképes keresletet Budapesten és helyben találtak, az egészség- és környezettudatos vásárlóerő kiszámítható piacot biztosít. Az elégedett fogyasztók egymásnak ajánlják a magyar citromot, a vevőkör folyamatosan bővül, szinte már a szedéskor gazdája van minden egyes gyümölcsnek.

A sikerre és a folyamatosan növekvő keresletre alapozva az ültetvény bővítését tervezik, mellyel tovább öregbíthetik a Bács-Kiskun megyei gyümölcsstermesztés messze földön híres jó nevét.

Sipos Sándor

MYFARM HARTA

Legyen saját kertje!

Napjainkban egyre több helyen szerveződnek önálló közösségek, ahol a helyben termelt egészséges zöldség- és gyümölcsfélék közvetlenül a termelőtől jutnak el a felhasználóhoz. Megyénkben is több lehetőség áll rendelkezésre, erre kínál jó példát egy családi gazdaság, a **MyFarm Harta** is.

Milyen jó is lenne, ha minden héten friss, vegyszermentes hazai zöldség és gyümölcs kerülne a családi asztalra! Ráadásul a saját kertünkből, amit online követhetünk, mindig tudva, hogy mi is történik ott éppen. Farmville a valóságban? Erre nyújt lehetőséget a hartai Kövesdi-farm, ahol már arra is lehetőség van, hogy akár csak 1 m2 területet béreljünk, és ami megterem rajta, azt eljuttassuk hozzánk. Így mindig élvezhetjük a kertünkben termelt friss zöldséget és gyümölcsöt.

Az ötlet a **Kövesdi család** fejéből pattant ki, akik a festői szépségű, Duna-menti kis településen, Hartán gazdálkodnak. Egy olyan

közösségi finanszírozású közösségi kert létrehozása volt a céljuk, amelyben a „bérlok” az általuk bérelt földterület arányában részesednek a megtermelt háztáji, minőségi terményekből.

A birtokon egészséges, jó minőségű zöldségeket, gyümölcsöket termelnek, amelyre a garanciát a több mint 30 év során kitapasztalt termelési módszerek jelentik. Azt mindannyian tudjuk, hogy nem mindegy, mi kerül az asztalunkra: a mikroelemekben, vitaminokban gazdag, friss termés fontos mindannyiunk számára. Ahogyan a MyFarm Harta gazdái ígérik, az innen származó zöldségek és gyümölcsök káros anyagot egyáltalán

nem tartalmaznak. Erről a birtokon elhelyezett, 24 órán működő kamerán keresztül győződhetünk meg, ami éjjel-nappal figyeli a kertet. A kamera által rögzített felvételt élőben nézhetjük online, így bármikor láthatjuk mi fog hamarosan érkezni az otthonunkba.

A kosarakat heti, illetve havi rendszerességgel, előre egyeztetett időpontban szállítják ki a kertbérloknek egyenesen az ajtóig.

Az egészséges zöldségért és gyümölcsért hálás lesz a szervezetünk. A mikroelemekben és vitaminokban gazdag táplálkozás, hozzájárul az életminőség javításához. De nem csak egészségünkért tehetünk, ha saját kertet bérelünk, hanem jótékonykodni is tudunk egyben. A megrendelésekből befolyó összeg 10 százalékát arra fordítják ugyanis, hogy friss és egészséges zöldségeket szállítsanak a fővárosi Zirzen Janka Gyermekotthon és az Ol-talom Karitatív Egyesület lakói számára.

Találjuk meg mindannyian a módját, hogy egészséges élelmiszereket tegyünk családunk asztalára!

Moiskó Csilla

KUNBARACSI JÓGYAKORLAT

A baracsi homok gyöngyei

A kisfalvak életben tartása és az ott élők életminőségének javítása szerencsére egyre többeknek fontos célja, így jó néhány példaértékű megoldással találkozhatunk, melyekért nem is kell olyan messzire menni.

Kunbaracson néhány év alatt valószínű csodát teremtettek a homokon. A helyi közösségek és a faluház összefogásában, a települési önkormányzat támogatásával sikeresen működtetik a Homokgyöngye Kertészetet.

A 2015-ben indult járási startmunka mintaprogram támogatásának évenkénti megújításával az értéktérítő közfoglalkoztatás keretében 8 főt alkalmaznak, ennyi családnak nyújtanak szerény, de biztos megélhetést.

Másfél hektáron szabadföldi, míg a két fóliasátorban melegházi termesztésben konyhakerti növényeket, számócat termesztnek, de ültettek 50 darab tájhonos gyümölcsfát is, míg az egyházi virágokkal a közterületeket csinosítják. A gazdálkodásban a hagyományokban megőrzött tudásra és a térség elismert szakembereinek tanácsaira támaszkodnak.

A termelés, a feldolgozás és az értékesítés teljes mértékben helyben, illetve a szomszédos településeken történik. Céljuk a helyi fogyasztás egészséges élelmiszerekkel történő biztosítása, amely igazi közösségteremtő erővel is bír. Emellett kiválóan tudnak együttműködni a közeli településekkel, így a gyümölcsök aszalására, illetve a fűszernövények szárítására a szomszédos Kunadacs korszerű feldolgozó üzemének szabad kapacitását veszik igénybe. A munkát szemléletformálással, a tudatos életmód népszerűsítésével egészítik ki. Jelenleg gomba- és gyógynövényismereti tanfolyam zajlik a faluházban, amely igazi közösségi térként, könyvtár, oktatási helyszín és találkozási pont is egyben. Az ökológiai szempontok alapján megtermelt fűszereket, zöldségféléket és gyümölcsöket javarészt helyi fogyasztásra készí-

tik, így jut többek között az óvoda gyermekei számára is. A közép-távú fenntarthatóságot tekintve célként fogalmazták meg a helyi szociális közétkeztetést biztosító konyha helyben termelt alapanyagokkal, valamint egészséges élelmiszerekkel történő ellátását.

A kertészeti munkát pecsenyecsirke neveléssel egészítik ki, melyeket saját takarmányon tartanak, és természetesen ez is a lakossági fogyasztást szolgálja. A program lelke és motorja **Hegedűs-Lédeczi Ildikó** művelődésszervező-menedzser, akinek vezetésével a Homokgyöngye Kertészet feldolgozott termékei elnyerték a Kiskun Védjegy minősítést is.

Sipos Sándor

Az olimpikon huszár, aki előre látta végzetét...

105 évvel ezelőtt, a Nagy Háború idején 1914. december elején zajlott a magyar katonai helytállás egyik legdicsőbb ütközete, a limanovai csata. Itt esett el lengyel testvéreink védelmében **Szántay Jenő** olimpikon kardvívó, aki huszártisztként többek között Kecskeméten is szolgált.

A győzelmesen megvívott limanovai ütközetben döntő szerep jutott a magyar huszároknak, amelyek soraiban harcolt Szántay Jenő, a korszak ismert kardvívója. A huszárkapitány békeidőben igazolt sportolóként versenyzett és oktatott, az 1908-as londoni olimpiai játékokon pedig negyedik helyezést ért el. 1914. december 11-én reggel, a csata legválságosabb szakaszában több bajtársával együtt érte a halálos lövés.

A galíciai fronton támadó orosz hadsereg már-már kijutott a Kárpátok előteréből, előrenyomulásukkal az ősi lengyel várost, Krakkót fenyegették. A legforróbb vonalakra a Monarchia hadvezetése a megbíz-

hatóságukat többször bebizonyító magyar huszárokat vezényelte. A rettegett kozákok is tartottak tőlük, egyben tisztelték katonai helytállásukat. A huszárok átérezve a veszély nagyságát önfeláldozó hősiességgel, sokszor lovukról leszállva, kézfegyverekkel harcoltak a muszka ellen. Rendíthetetlen harcuk meghozta a gyümölcsét, az oroszok meghátráltak és Krakkót nem fenyegette közvetlen veszély.

A lengyel utókor hálából méltó emlékművet állított és díszsírkerthben ápolják a két nép közös hőseinek nyugalóhelyét. Szántay Jenő sírja ma is a limanovai csatatermelletti 365-ös számú tymbarki katonai temetőben található.

Sipos Sándor

Szántay Jenő katona- és sporttársa, Dombovár Ödön a Sporthírlap 1914. december 21-én megjelent nekrológiájában az alábbi szép szavakkal búcsúzott:

„Miként tegnapelőtt éjjel írott levelemben fájó szívvel jeleztem, a magyar vívósport büszkesége, Szántay Jenő cs. és kir. 10 huszárezredbeli kapitány Limanowa (Nyugat-Galiczia) melletti hegysíkon 1914. évi dec. hó 11-én reggel 7 órakor, ellenséges golyótól találva meghalt...

Szegény Szántay! Előre megérezte végzetét... Három hónap előtt köteleességteljesítés közepette Ravaruska mellett leesett egy szikláról. Sebével négy hetet töltött

Székesfehérvárott. Ezen idő alatt, hősie magatartásáért a »signum laudis«-ban és kapitánnyá való előléptetésben részesült. Még jóformán fel sem gyógyult sebéből és máris visszasietett a harctérre. Mikor hozzánk visszaérkezett, akkor tábori lelkesüinknek, aki a mai gyászszertartást végezte, elmondta, hogy elutazása előtt Prohászka püspöknél meggyónt, mert érzi, hogy a harctéren rövidesen el fog esni.

És lám, sejtése beteljesedett... Kihült a jobb, amely mestere volt a pengének... Örökre eltávozott a kedves sporttárs, aki óriási sporttudásával a világ összes kulturnemzetének csodálatát vívta ki és a magyar vívósportnak dicsőséget és nemzetének közbecsülést szerzett...

És nekünk sporttársaknak az emlékezés és elmúlás fájó érzetén kívül csupán a szebb és jobb jövőbe vetett bizalom és hőseink iránti kegyelet érzete maradt vissza!

1914. dec. 13-án
Dombovár Ödön

Történelmünk egy darabja a föld alá rejtve

Az elmúlt években a Kecskeméti Katona József Múzeum szervezésében, **Dr. Rosta Szabolcs** régész és **Pánya István** térinformatikus irányításával geofizikai mérések, légifelderítés, régészeti terepbejárás és fémkereső műszeres kutatás zajlott az egykori Örjeg-mocsár peremén, Szentkirály-pusztán. A terület egy, a feledés homályába veszett település nevét, illetve egy török erődítés emlékét őrzi.

Hogy melyik ez a település? A mai Duna-patajtól keletre, nagyjából egy magyar mér-földnyire (8,35 km) helyezkedett el egykor. Az alig fél évszázadig létező erődítményről számos török kori forrás, újkori térkép és légifelvétel is árulkodott, bár építésének és pusztulásának okáról ma is csak keveset sejtethetünk. A legendák szerint a Szeli-di-tótól napkelet felé volt található Szentkirály-pusztá, ahol egykor vár volt. Egy kanyargós vízfolyást, melyben ma már egy csepp víz sem folydogál, Vár-foknak neveztek a helyiek. Itt állt egykor szent királyunk, Szent István tiszteletére egy kicsiny kerek templom, s körülötte egy tucat házikó.

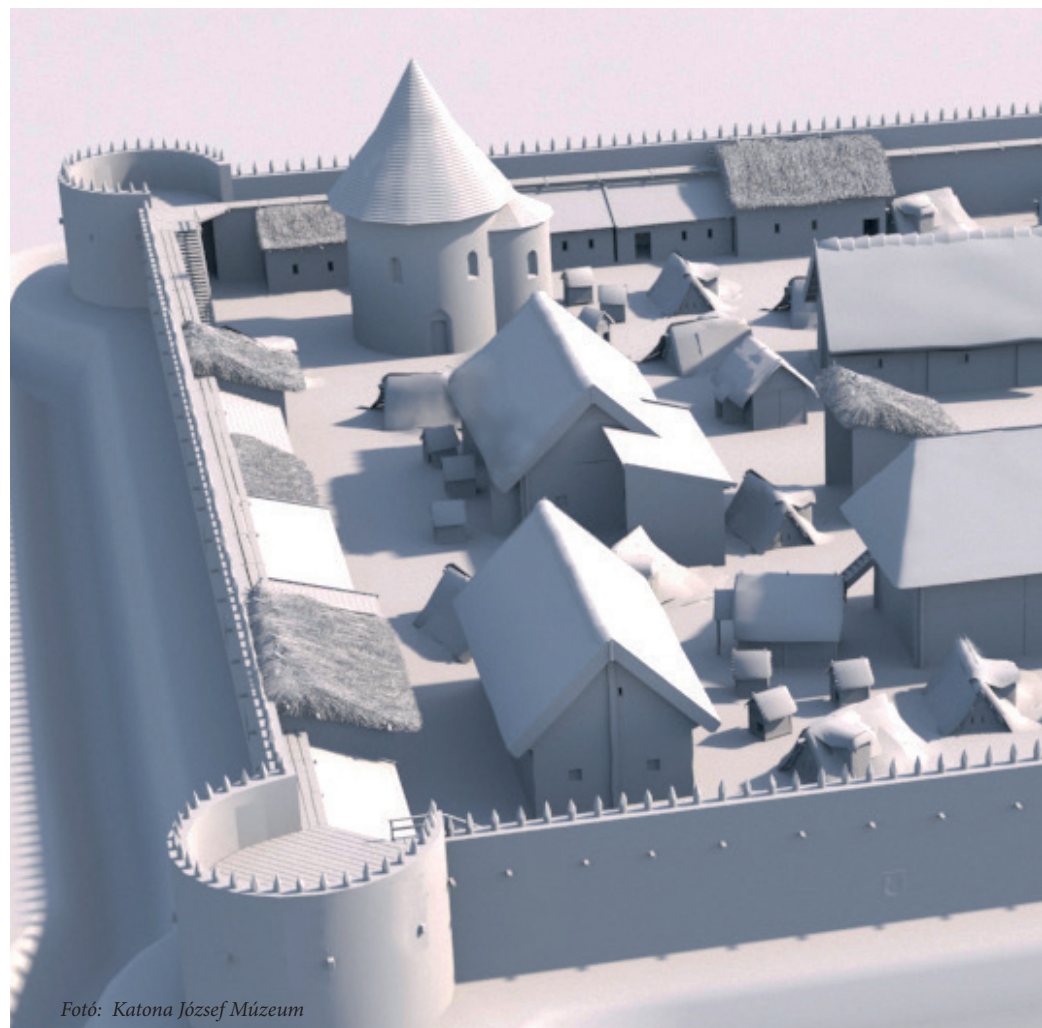
Annyi bizonyos, hogy a középkori magyar Szentkirály falu egyik kőépülete – valószínűleg temploma – köré épült egy nagyjából négyzet alaprajzú, sarkain félkör alakú bástyákkal megerősített palánkfal a 16. század közepén.

Az elmúlt években végzett kutatás célja, hogy a szentkirályi palánkvár helyét pontosan meghatározzák. Az elvégzett geofizikai mérések alapján annyit a kutatók biztosan

harci eszköz (lándzsahegy, nyílhegy, ólom puskagolyó), használati tárgyak (lakatok, késborítások) kerültek elő a föld mélyéről.

A felderítés során a vizsgálatok eredményei a legtöbb esetben megegyeznek a 18. századi térképészeti adatokkal és forrásokkal. Az eddig ismeretlen vár alaprajzát egészen pontosan meg tudták határozni. A Szegedi Tudományegyetem, a Temesvári Műszaki Egyetem és a Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ kutatói által elvégzett vizsgálatoknak köszönhetően pedig egy vázlatos modell is készült a várról. Bár a belső épületekről, vagy éppen a kapu elhelyezkedéséről még most is keveset tudunk, az építészeti és időrendi kérdéseket valószínűleg a jövőbeli régészeti feltárások fogják számunkra megválaszolni.

A palánkvár jelentőségét főként az adja, hogy sem a megyénk, sem a Dél-Alföld területén nem maradt fenn hasonló építmény, amit kutatni is lehetne. Jánoshalmán, Baján, Kalocsán ugyan találtak török erődítményt, de ezek helyét már mind be-

Fotó: Katona József Múzeum

állíthatnak, hogy a palánkvár alaprajza egy észak-déli irányban nyújtott téglalap volt, melynek sarkain kerek bástyák helyezkedtek el. Szélessége 65 méterre tehető, hosszúsága a 80 méterhez közelít. Az egykori Szentkirály falu temploma pedig a vár északnyugati sarkában állt, s feltehetőleg keletről csatlakozott egy félkör alakú szentély is hozzá.

Mindösszesen tíz nap alatt, a kutatási helyszínen a szakemberek közel 800 tárgyra bukkantak, melyből több mint 300 pénzérme volt, ami a 12-16. század korok pénzforgalmára és a helyi lakosok, valamint a vár mindennapjaira is engedett következtetni. Mindezek mellett számos

építették. Madaras és Katymár környékén is feltehetőleg van egy, ám ezt még a kutatóknak nem sikerült beazonosítani. Az egykori Szentkirály-pusztá helyén azonban minden adott ahhoz, hogy feltárják és bemutathatóvá tegyék a palánkvárt.

Amennyiben az erődítmény teljes körűen feltárható, akkor a hosszú távú célok között szerepel egy fenntartható turisztikai objektum létrehozása. A területen, mivel természetvédelmi tájról van szó, számos madár található. Ennek okán többek között kiváló madármegfigyelő és bemutatóhely lehetne a török palánkvár és környezete.

Debreceni Vanda

Különleges betlehemezés Csátalján

Ha karácsony környékén a téli utcákat figyelmesen járjuk, talán szerencsénk lesz és belebotlunk a betlehemezőkbe, akik megelevenítik a pásztorok párbeszédese, énekes-táncos játékát. A népszokás újra felfedezése egyre inkább népszerű a fiatalok és a hagyományőrök között. Ha valami igazán különlegeset szeretnénk látni, akkor meg kell ismerkednünk a csátaljai betlehemes játékkal!

A betlehemezés az egyik legszebb magyar népszokás, mely a karácsonyi ünnepkörhöz kötődik. A betlehemezést az egész Kárpát-medencében ismerik, gyökei pedig a pogány és a keresztény hagyománykörhöz is kapcsolódnak. A betlehemezésnek több táji típusa alakult ki. Ezek közül a legarchaikusabbak az erdélyi játékok, melyek közül is az egyik legérdekesebb a bukovinai székelyek csobánolása. A bukovinai Istensegítség községből származó betlehemes játék sok tekintetben különbözik az országszerte ismert pásztorjátékoktól, viszont a Krisztus születését bemutató házaló népi színjáték hagyományát a mai napig tartják a közösségek. Megyénkben, Csátalján a Székely Népdalkör tűzte ki célul a bukovinai kulturális értékek megőrzését és továbbadását, így közöttük a betlehemes játékot is.

E betlehemes játék valószínűleg a pogány téli napfordulóval kapcsolatos szertartásoknak és a keresztény misztériumoknak a keveredéséből alakult ki a középkori Erdélyben. Szövege versben íródhatott, ami mára már csak nyomai-ban fedezhető fel. Aztán a székelyek magukkal vitték 1780 után Bukovinába. Amíg napjainkig eljutott, sok változáson ment keresztül. Minden korban számos réteg rakódott rá, s így nyerte el mai formáját, amelyet a Csátaljai Székely Népdalkör tagjai minden évben bemutatnak.

A betlehemes számos elemet megőrzött a pogány - a betlehemes

A CSOBÁNOLÓK régen a falukat járták, házaltak és úgy mutatták be a drámatikus karácsonyi népi játékot a 10-12 fős csoportok tagjai. A csobánolás kiemelt jelképe a szálláskeresés motívuma. A betlehemes játéknak ez a része különösen fontos a hagyományokhoz hű, és erősen összetartó közösségnek, hiszen a bukovinai székelyek történelmük során többször is lakóhelyük, szülőföldjük elhagyására kényszerültek.

Játékok előtti - időkből, így egyes elemei akár ezer évnél idősebbek is lehetnek. A különbség a keretjátékban és a pásztorok alakjában mutatkozik meg. A pásztorok szerepe emberi ugyan, de a jelmez semmiképpen nem az. Az öltö-zékük hasonlít a mohácsi busók álarcos viseletéhez, de legfeljebb csak az eredetük lehet közös. Nem zárható ki, hogy a pásztorjelmez és a busószerep kör egyazon töről sarjad, valamilyen közelebről nem ismert misztikus lény szerepléséből. A bukovinai betlehemes a pogány játékokból megtartotta a misztikus állatfigurák viseletét, különös beszédmódját, de elmaradtak a régi mondókák és e különös lények pásztorokká szelídültek.

A népdalkör hagyományörző munkássága annyira egyedi, hogy a Bács-Kiskun Megyei Értéktár Bizottság az első között vette fel a megyei értékek listájára.

Mayer Andrea

Javasoljon Ön is!

Megyénk területén fellelhető, illetve az itt létrehozott értékek Bács-Kiskun Megyei Értéktárba történő felvételét bárki kezdeményezheti.

A Bács-Kiskun Megyei Értéktár Bizottság kéri településeink lakosait, hogy a megyei értéktárba felvételre érdemes értékeket gyűjtsék össze és javaslataikat terjesszék akár a települési, akár a megyei Értéktár Bizottság elé. A szakmai testület örömmel fogad minden ötletet, elképzelést és köszönettel fogadja a támogató együttműködést.

A javaslattétel szabályai:

- Megyei értékke nyilvánításra a Bács-Kiskun Megyei Kögyűlés elnökének címezve elektronikus, vagy postai úton bárki javaslatot tehet.

- A beérkezett javaslatot a Bács-Kiskun Megyei Értéktár Bizottság vizsgálja.

- A javaslatok benyújtásával kapcsolatban további információ Dr. Bankó Ágnes-től kérhető (Telefon: +36-76/513-813; e-mail: banko.agnes@bacskiskun.hu)

Jelenleg 54 olyan megyei település van, ahol a javaslatban szereplő megyei értékek fellelhetők, azaz Bács-Kiskun megye még 65 településről nem érkezett javaslat az értéktár bizottsághoz.

Minden településnek, közösségnek vannak megőrzésre méltó értékei, kiemelkedő teljesítményei. Segítsen Ön is nekünk, hogy a megye többi településének értékei is feltárára, megismerésre kerüljenek!

Mayer Andrea

Elképesztő zeneszerző

*Hogy mi köti össze a Kockásfülű nyulat és a Kunsági betyárdalokat? Valószínűleg csak kevesen tudják rá a választ, hogy mindkét esetben ugyanaz a zenei darabok szerzője, mégpedig a megyénkhez is sok szállal kötődő **Balázs Árpád**. A zeneszerző elképesztő szakmai pályafutása, példaértékű szerzői tevékenysége idén felvételre került a Bács-Kiskun Megyei Értéktárba. Érdemes őt jobban megismernünk!*

Balázs Árpád zeneszerző 1937. október elsején született Szentesen. A budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán Farkas Ferenc tanítványaként diplomázott. Magas zeneközéleti tisztségeket viselt, s tölt be ma is és számos kimagasló teljesítmény köthető nevéhez. 1996-ban, tizennégy éves pályatársával együtt létrehozta a Magyar Művészeti Műhely Társaságot. Nemzetközi versenyek állandó zsűritagja, több mesterkurzus visszatérő vendég-tanára. Számos elismerés mellett 1970-ben Erkel-díjjal, 1981-ben Érdemes Művész címmel, 2000-ben Köztársasági Elnöki Aranyéremmel tüntették ki. Több mint ötven díjat nyert alkotásaival hazai és nemzetközi kompozíciós versenyeken. Kimagasló alkotói tevékenysége elismeréseként 2002 tavaszán az Európai Tudományos és Művészeti Akadémia rendes tagjává választották Salzburgban. Három éven át írta és vezette a Magyar Televízió nagysikerű műsorsorozatot, a Hangoskodót. Megyénkhez, azon belül Kiskun-

félegyháza-hoz régi, sokágú kapcsolatok fűzik. Az ötvenes-hatvanas években a város határában, valamint Bugapuszta vonzáskörzetében sok népdalt jegyzett fel. Ezek egy részét – műzenei köntösbe öltöztetve – visszaadta a félegyháziaknak „A Kunsági betyárdalok” című kantáta megírásával. A legfontosabb kötődés a város és a komponista között mégis az a 9 alkotás, amely kis-

kunfélegyházi kérésre, félegyházi ihletésre készült. A zeneszerző szakmai tevékenységének elismeréséül Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata a Kiskunfélegyházi Fúvószenekari Egyesület javaslatára díszpolgári címet adományozott neki 2002-ben.

Ma is tartó munkássága elismerésre méltó: írt hét zenés színpadi művet, három oratóriumot, tizenkét kantátát, tizenhat zenekari darabot, mintegy kétszáz kórusművet, sok kamaradarabot, hangszer szólót, filmzenét (köztük a „világjáró” Kockásfülű nyúl című rajzfilmsorozathoz), színpadi kísérezőzenét, népdalfeldolgozásokat és pedagógiai jellegű darabokat, valamint három könyvet a muzsikáról.

Az idei év különleges volt a zeneszerző számára: névadója lett a kiskunfélegyházi művészeti iskolának és példaértékű munkássága felvételre került a Bács-Kiskun Megyei Értéktárba. Mint ahogyan azt Balázs Árpád elmondta: ez az egész életművének a megkoronázása.

Mayer Andrea

Múltunk lenyomatai

Múltunkból számos motívumot örzünk tudatosan, vagy megyünk el mellette nap mint nap, mit sem sejtve, hogy milyen ma is érvényes üzenettel szól az a jelenkor emberéhez. Most arra kérjük, járjon nyitott szemmel!

A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat ezeket, a megye legjellemzőbb díszítőelemeit keresi. Azokat a motívumokat, amit az itt élők épületeiken, ruházatukon, használati és dísz tárgyaikon használtak egykor. Rajzolták, hímezték, szőtték, faragták, festették és mintázták más és más szokások szerint, melyek a nép ösztönéből, a díszítés iránt kifejtett, veleszületett érzékéből erednek.

Az Önök gyűjtése alapján rajzolónk lerajzolja a gazdag díszí-

tő motívumainkat, majd tervezők álmodják modern felhasználásra azokat. Hiszen a legfontosabb, hogy ne csak megismerhessük, hanem meg is tartsuk, használjuk is fel és fejlesszük is tovább a településeinken fellelhető egyedi mintázatokat.

Amennyiben az Ön településén is akad olyan motívum, melyre a falu, vagy város büszke, küldje el nekünk az alábbi e-mail címre: identitas@bacskiskun.hu

KUNSZENTMIKLÓSON LAKOM, DE A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN ÉLEK

Ki a Kárpát-medence szerte ismert versvándor?

Általános iskolai tanítója egyszer így panaszkodott édesanyjának: „Péter rendszeresen beszökik szünetben az udvarról az osztályterembe és bebújik a tanári asztal alá.” „S mit csinál ott?” - kérdezte kétségbeesve édesanyja. „Olvas” - volt a válasz. **Tóth Péter Lóránt** szerelme a magyar irodalom iránt gyermekkorától apadatlan. A már nem csak Magyarországon, de a határon túli magyarok körében is ismert versvándort érdekes és becsületre méltó hivatásáról faggattuk.

- **Választott név vagy örökölt címke a versvándor elnevezés?**

- Egyik sem. Kaptam. Egy horvátországi kántortanító néni mutatott így be az általános iskolásoknak 5 évvel ezelőtt. Az elnevezés rajtam maradt, mások, máshol is átvették. S valóban, én életvitelszerűen járom a Kárpát-medencét vonattal, busszal, kerékpárral, vagy gyalogosan. Így viszem az előadásaimat hétről hétre a falvakba, városokba.

- **Honnan az anyanyelv és költészet iránti elkötelezettség és tisztelet?**

- Már az anyaméhben magamba szívtam a versek iránti szeretetet, hiszen édesanyám rengeteget mesélt, olvasott nekem. Bódi Szabolcs általános iskolai magyartanárom viszont mérföldkő volt az életemben, ő szeretettette meg igazán velem az irodalmat. Az órákon sokat mesélt nekünk, például Rad-

nóti Miklósról és tragédiákkal teli életéről. Ő mutatta meg nekünk először a költő utolsó verseit tartalmazó Bori noteszt. Akkor, 25 évvel ezelőtt elhatároztam: felnőttként bejárom majd az „erőltetett menet” útját. Az elmúlt tíz évben pedig atyai jó barátom, Balogh Mihály segíti utamat irodalmi tanácsaival.

- **Idén nyár végén a gyerekkori álom valósággá vált...**

- Igen. A „lélek útja” elnevezésű vers-zarándoklaton 850 kilométert tettem meg. 700 kilométert gyalog, 150-et vonaton, hiszen a bori munkaszolgálatosokat Mohács és Szentkirályszabadja között szintén vonatokon szállították. Utam során a magyarok lakta településeken a helyiekkel közösen emlékeztünk meg Radnóti Miklósról és sorstársairól. Fizikailag mintegy 3000 emberrel találkoztam közvetlenül, de több ezren kísérték, figyelték lélekben és az interneten is az utamat. Szerettem volna élettel megtölteni a halottak útját, hiszen Radnóti is ezt tette: az embertelen körülmények dacára verset írt a humánumból, megbocsátásról, meg nem alkuvásról, élni akarásról és hazaszeretetről.

- **Azt vallja, hogy életében a vers és sport párbajban jár. Hogyan érti ezt?**

- Egykori testnevelő tanárként hiszem és vallom, hogy a test nevelése mellett, a lélek nevelése, erősítése legalább annyira fontos. Ez utóbbi edzésére kitűnőek a versek, az irodalom.

- **Melyek a jövőbeni céljai?**

- Eddig 250 határon túli településen, több mint fél ezer előadással jártam. Magyarországon ez száz település, közel háromszáz előadás. De a Kárpát-medence óriási, van még hova mennem: például jövőre, a Nemzeti Összetartozás Éve alkalmából 100 határon túli települést szeretnék meglátogatni 100 előadással a 100. évforduló alkalmával.

Várkonyi Éva

Zsenipalánta az iskolapadban

Mindösszesen 16 éves, de már több mint száz versenyen van túl, melyek nagy részéről előkelő díjjal tért haza. Matematika tanár szülők gyerekeként nem sok esélye volt más irányú életútra. **Osztényi József, a kecskeméti Katona József Gimnázium tanulója, felnőtteket meghazudtoló eredményekkel gazdagította a megyei és ezzel az országos matematikai és fizikai büszkeségfalat.**

- **Mely versenyedre vagy a legbüszkébb?**

- Az ez év áprilisában, Hanoiban megrendezett nemzetközi matematika versenyre való kijutásomra és az ott egyéniben elért bronz eredményemre vagyok a legbüszkébb. Valamint arra, hogy az utóbbi öt évben mindig sikerült nyernem a megyei matematikaversenyen.

- **Mikor mutatkozott meg a matematikai iránti, isteni tehetség?**

- Ötödikes koromban Nagy Tibor, a Kecskeméti Református Általános Iskola matematika tanára fedezte fel a tehetségemet. Amióta az eszemet tudom, szeretem a matematikát. Szeretem, ahogyan gondolkodni kell benne és azt, hogy teljesen más világ, mint amiben élünk. Fizikából is kiemelten tehetséges vagyok és a fizikai versenyeken is általában jó eredményt érek el.

- **Izgulsz a versenyek előtt?**

- Korábban ideges voltam, de most már egyáltalán nem, sokszor félvállról is veszem a számomra könnyebb megmérettetéseket.

- **Az iskolai tananyag meg se kottyan neked?**

- Nem jelent túl nagy fáradtságot, mivel az ott hallottak döntő hányadát én már korábban elsajátítottam. Ha mégis új dolgot hallok az órán, az sem jelent nagy gondot, mert gyorsan megértem és utána könnyedén használom.

- **Továbbtanulásodat ebbe az irányba tervezed?**

- Igen, az ELTE-n szeretnék tanulni matematikusnak, azon belül is az elméleti matematika érdekel.

Várkonyi Éva

Nő az író mögött

Böszörményi Gyula tiszakécskei író talán senkinek nem kell bemutatni. Az életét gyermekkorától kerekesszékekben élő író elvitathatatlan érdemeiről sokan, sok helyen írtak már, de egyről igazán keveset hallunk. Áll egy szelíd, végtelenül szerény, csupa szív nő mögötte, aki nélkül semmi nem lenne az, aki. Böszörményi Gyula feleségével, **Cséplő Noémivel** beszélgettünk.

- **Milyen életéről álmódott kislány korában?**

- Nem igazán jutott időm álmodozni, folyton olvastam, a könyvek világában éltem már akkor is. Egy ideig jogi pályára készültem, majd történésznek, de néha még ma is azt mondom, nem tudom, mi leszek, ha nagy leszek. Egyébként tanítói, angol nyelvtanári és rendezvényszervezői végzettségem van.

- **Amikor megismerte Gyulát, mi volt az első gondolata vele kapcsolatban?**

- Mindannyian mások vagyunk. Van, akinek kék a szeme, van, akinek előre áll a foga, és van, aki nem tud járni. Az embereket olyanak kell elfogadni, amilyenek. Ha ez sikerül, könnyebb az együttműködés akár munka-

társként, akár házastársként, akár barátként. Nem hiszem, hogy a férjem mozgáskorlátozottsága egy pillanatig is akadályozó tényező lett volna az én szememben.

- **Mi tart egy egészséges nőt egy kerekesszékes férfi író mellett, főleg ennyire odaadó módon, mint amit Önről lezűrhet a kívüllág?**

- Mi tart egy édesanyát a gyermeke mellett? Mi tart egy gyermeket az idős szülője mellett? Mi tart együtt egy házaspárt? Szeretet, bizalom, tisztelet - ennyi a titok nyitja. A kérdést úgy is feltehetnénk: mi tart egy kerekesszékes férfit egy egészséges nő mellett? A válasz akkor is ugyanez lenne.

- **Mivel foglalkozik a mindennapok során, Gyula patronálása mellett?**

- Szerkesztem a könyveit, segítem a kutatásait. Szervezem az író-olvasó találkozóit, s néha fordítok. Az idén 15 éves alapítványunk, az Álomfogó Alapítvány éveken keresztül táboroztatott gyerekeket. Tizenhárom éven át „Könyvkóstoló” esteket szerveztünk havi rendszerességgel, ötödik éve pedig az „Ökéskei Zenés Esték” sorozat társszervezője vagyok. Rendszeresen pályázunk a Nemzeti Kulturális Alaphoz, a Nemzeti Együttműködési Alaphoz, jelenleg pedig a TOP CLLD program támogatásából valósítunk meg koncertsorozatot, illetve a Tiszakécskei Református Általános Iskola és

Gimnázium közösségi programjait. Szintén az alapítvánnyal működtetjük a könyvbörzénket, melynek keretén belül befogadjuk a feleslegessé vált könyveket, amiket támogatásért cserébe vihetnek haza az érdeklődők. Összefoglalva egy személyben vagyok feleség, háztartási alkalmazott, ápolónő, menedzser, asszisztens és kulturális rendezvényszervező.

- **Ön szerint Önnek mennyi érdeme van abban, hogy férje ilyen sikereket ért el?**

- A sikereket ő éri el, én csak a háttérrel igyekszem biztosítani kisebb-nagyobb hatékonysággal.

Várkonyi Éva

Kondipálya a buckák között

A szabadtéri kondipálya igen népszerű lett hazánkban, egyre nagyobb igény mutatkozik a testmozgás e válfaja iránt.

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság már az 1980-as években gondolt rá, hogy zöld környezetben, a Fülöpháza-buckavidéken kiránduláson kívül sportolásra is buzdítsa az embereket, ugyanis ekkor készült el itt az

erdei tornapálya. Ennek elemei még mindig megvannak, de modern kondigépekkel egészültek ki. Kortól, nemtől függetlenül bárki saját testsúlyos, egyéni vagy csoportos edzéseket folytathat, természetvédelmi területen és persze ingyenesen. Az eszközök saját felelősségre használhatóak, aki nem járatos a street work out terén, érdemes előtte szakember segítségét kérnie, nehogy sérülést okozzon magának.

Az erdei kondipálya érdekessége, hogy nem egy helyre került az összes kondigép, mint egy városi edzőpályán, hanem a régi tornapálya egyes állomásaira, vagyis sportolás közben egy kisebb körsétát is teszünk az erdőben. A kondipálya a Naprózsa Ház parkolójától indul. Megközelítés: az 52-es főút 20. km szelvényében „Természetvédelmi Oktatóközpont” tábla jelzi, hol kell letérni a főútról.

KNPI

Mi is az a darázskő?

Az Alföld mára szinte teljesen elfeledett képződménye a réti mészkő vagy darázskő, melyet az Árpád-kortól az 1970-es évekig építőanyagként használtak a térségünkben. Kevesen tudják, hogy ez az építőkö pontosan hogyan keletkezik és miért is olyan különleges.

Térségünkről, ha az építőeszközök tekintetében emlegetik, a legtöbbeknek csak az agyagos vályog jut eszébe. Pedig errefelé, a Duna-Tisza közén is akad foltokban bányászatra alkalmas kő. A népi emlékezetben szép és kifejező sárkő, gyepekő, mocsárkő, varangykő, cupák, pacsmagkő és darázskő elnevezésekkel is illették ezt a réti mészkövet. De vajon hogyan keletkezhetett ez az – Alfölddel kapcsolatban eddigi tanultaktól merőben különböző – képződmény?

A Homokhátság felszínét változatos formájú, lösszel borított területek jellemzik. E terület szikes tavaiban a jégkorszak végétől karbonátos üledékképződés indult el, ami az egyre növekvő emberi megtelepedéshez kötődő, növekvő foszfát-, foszforterheléssel a bronzkorban leállt. Kialakulásának alapja a nyári csapadékszegénység, a sekély, ingadozó vízszint, a jelentős párolgás és a tavak vizének kémiai összetétele volt. A mélyebb fekvésű területeken, ahol a talajvízszint tartósan

és nagymértékben csökkent, ott tova már nem találkozhattunk, többnyire csak időszakosan vízzel borított területek alakulhattak ki. Fenékszintjükben a korábban keletkezett dolomit iszap a talajvíz-ingadozás zónájába került, ezért az üledék folyadéktartalma is erősen ingadozott, összességében lecsökkent. Ilyen geokémiai körülmények között megindult a dolomitiszap póruskitöltése. A kalcitkristályok beépülése eredményeként végbe ment a kemény karbonát-közzetté szerveződése: vagyis a darázskő kialakulása.

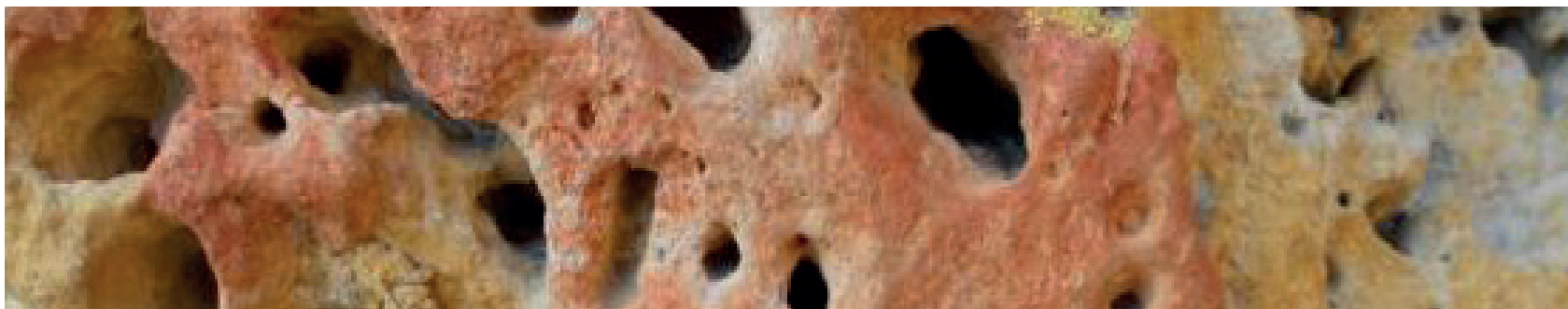
Maga a réti mészkő egy durva szemcsés, könnyen porladó, viszonylag könnyen kifejtethető és megmunkálható építőkö. A vízben felolvadva sajátosag likacsos alakban tűnik elő, mint a darázsfészek sejtjei, ahonnan a nevét is kapta.

Az Árpád-kortól előszeretettel használták templomok, különböző közösségi intézmények építésénél. Bár tartóssága miatt nem vetekedhetett a hegyvidéki kőzetekkel, de helybeli bányászata, így olcsósága miatt a Duna-Tisza közén gyakran használták falazóanyagként. Ma már alig találkozhatunk ilyen épületekkel, ezért igazán kuriózusnak számít, ha egy-egy ásatás során ilyen leletekre bukkannak régészeink.

Különlegessége, hogy ehhez a képződményhez hasonlót világviszonylatban alig néhány helyről ismerhetünk, mint például Kalifornia, Belső-Anatólia, Irán, Dél-Ausztrália.

Akinek felkeltette az érdeklődését a darázskő, az Csólyospáloson, a „Varangykő túraútvonal” bejárásával megtekinthet egy nagyszerűen kialakított bemutatóhelyet.

Debreceni Vanda

Varangykő túraútvonal

A csólyospálosi Varangykő túraútvonalhoz látogatók megismerhetik a Föld történetének egyik különleges képződményét, a réti mészkövet. A település határában található földtani feltárás egyike a Duna-Tisza köze délkeleti részén korábban létrejött kővágó helyeknek, ahol a kőfejtés révén szelvényben is jól tanulmányozható a réti mészkő és dolomitiszap. A terület világviszonylatban is jelentős természeti értéket képvisel. A falu melletti feltárást – körülbelül fél méter vastag fedőréteg elhordása után – kézi szerszámokkal végezték. Az 1978-ban fokozottan védetté nyilvánított „kővágó helyet” a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Csólyospálos Község Önkormányzatával és a Szegedi Tudományegyetem Földtani és Őslénytani Tanszékének együttműködésével felújította, majd 2008. októberétől földtani bemutatóhelyként látogathatóvá tette.

BÁCS-KISKUN MEGYEI PROGRAMAJÁNLÓ

2019

nov. 30 - dec. 21.
nov. 30 - 2020. jan. 1.
december 1-24.
december 19.
december 19.
december 21.
december 22.
december 22.
december 22.
december 22.
december 22.
december 28.
december 29.
december 31.
december 31.

2020

január 4.
január 10.
január 18.
január 18.
január 18.
január 18.
január 23.
január 25.
január 25.

Település

Kiskunfélegyháza
Kecskemét
Baja
Ballószög
Újsolt
Mátételke
Dunavecse
Nyárlőrinc
Sükösd
Szakmár
Szabadszállás
Hajós
Kiskörös
Szentkirály

Csólyospálos
Homokmégy
Bácsbokod
Hajós
Harta
Szabadszállás
Zsana
Dusnok
Bácsbokod
Móricgát

Megnevezés

Félegyházi Advent
Kecskeméti Téli Fesztivál és Karácsonyi Vásár
Karácsonyi Vásár
Falu Karácsony
Községi Karácsonyi Ünnepe
Falu Karácsony
Karácsony város
Falu Karácsony
Falu Karácsony
Szentcsalád Járás
Téli Strázsa Túra
Szent Család ünnepe, Jubiláns házasság megáldása
Petőfi Szilveszter
Óév Búcsúztató

Újévi koncert (Molnár Dixiland Band)
Színházi Előadás
Prélo
Kitelepítés Emléknapija
Kolbászfesztivál (Hartaer Wurstfest)
V. Szabadszállási Néptánc Találkozó
Újévi koncert
Rác Fonó
Svábbál
Vadászbál

TÉLI PROGRAMAJÁNLÓ

2020. JANUÁR 18.

TÉLI SÉTA A DUNA ÁRTERÉBEN, SOLT - RÉVBÉRPUSZTÁN

A túra során a Dunán áttelelő vízimadarak látványában gyönyörködhetünk és megfigyelhetjük az ártéri erdők jellegzetes madarait.

Találkozó: 9:00, Solton az Aranykulcs-téren

Résztvételi díj: felnőtt 1000 Ft, diák és nyugdíjas 500 Ft, családi 2500 Ft

Információ, jelentkezés: Nyúl Mihály, 70/664-5795, nyulm@knp.hu

2020. FEBRUÁR 11.

ÖTÓRAI ZÖLDTEA – TERMÉSZETISMERETI ELŐADÁSSOROZAT A TERMÉSZET HÁZÁBAN

Az Ötórai zöldtea témája ezúttal a szépség és az egészség szolgáltatásban álló hazai gyógynövények lesznek.

Előadó: Fekete Judit, népi gyógyász

Kezdés: 17:00 óra

Helyszín: Természet Háza (6000 Kecskemét, Liszt Ferenc u. 19.)

A részvétel ingyenes.

MEGHALLOTT SEGÉLYKIÁLTÁS

Borral a gyermekekért

A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat elkötelezett abban, hogy a lehetőségeihez mérten támogassa a szórvány magyarságot, kiemelten, ha gyermekekről van szó. 2019 a külhoni magyar gyermekek éve, mely alkalommal a Kárpátokban megbúvó kicsiny csángó faluban, Háromkúton jártunk.

Ottlétünkönkor az anyaországhoz való ragaszkodás ékes példáját ismerhettük meg, távol a világ zajától, elszigetelten, sokszor kilátástalan helyzetekkel szembesülve.

A mesés környezetben fekvő Háromkút fájó tragédiák őrzője is: számos család kényszerül ugyanis arra, hogy 10 éves gyermekét - tanulmányai folytatása érdekében

- az éltető faluközösségtől és a szülői ház biztonságától távolra, idegen környezetbe küldje. Megtörtént és idő előtt indul útjára a kicsik nagybetűs élete, de mivel az iskola több órányi autózatra van szülőfalujuktól, ez az egyetlen megoldás a számukra. Ráadásul a kollégiumi díj óriási terhet ró az ott élő családokra, mellyel a legtöbben nem tudnak megbirkózni. Annak érdekében, hogy a gyermek folytathassa tanulmányait, de a szülő mentesüljön a súlyos költségek alól, kénytelen hivatalosan is lemondani gyermekéről, mely soha be nem gyógyuló sebet és törést okoz mind a felnőttek, mind a gyerekek lelkében.

Kintlétünk idején a maroknyi magyar család segélykiáltását meghallottuk és elhatároztuk: felkaroljuk sorsukat. E cél érdekében a november 14-én megrendezett II. Bács-Kiskun Megyei Bormustrán jótékonsági célú árverést tartottunk. A Nagy István agrárminiszter fővédnöksége alatt lezajlott rendezvényen a kiállító borászatok értékes borokat ajánlottak fel, melyek árveréséből befolyt összeggel, 421.000 forinttal, a kollégiumba került és tanulni vágyó gyermekeket és családjaikat segítjük.

Háromkút hitéleti vezetője, Gál Hunor örmény katolikus plébános – aki maga is minden követ megmozgat e kis közösség érdekében –, személyesen is részt vett a bormustrán. Az esemény után így nyilatkozott: „Nagy hállával van tele a lelkem azok iránt, akikkel együtt lehettem. Mi, akik ott voltunk nemcsak borhordóban érlelt cseppeket kóstolhattunk meg, hanem valami több is megértett bennünk. Azon az együtt töltött estén, aki szeretett volna, hozzájárulhatott ahhoz, hogy a Kárpátok legkeletibb és legcsángóbb, kis magyar lakta településén, Háromkúton lakó közel 40 gyerek számára ezek a cseppek valamelyest is életté váljanak. Számukra különösen nélkülözhetetlenek ezek, hiszen az esélyt jelenthetik, hogy azokból Isten segítségével eső váljon. Eső, melyből magyar öntudat és élet fakad. Eső, melyre szüksége van az utolsó magyar lelkű falunak ahhoz, hogy megmaradjon és a jövőben is legyen magyar szó, hang és érzélem. Köszönöm és a Mindenható áldását kérem minden támogatónk életére és munkájára, hogy még újabb cseppekből születhessen új magyar élet Háromkúton!”

Várkonyi Éva

Megyei legendáink nyomában...

Hihetetlen történetek, ámulatba ejtő legendák, humoros mesék – az utóbbi hetekben és hónapokban ezek után kutattunk. Örömmel írhatjuk, hogy sikerrel járt a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat csapata, hiszen térségünkben szép számmal akadnak csodálatos, vagy éppen humorral fűszerezett, a valóságtól kissé elrugaszkodott történetek. Most az egyik ilyen legendába nyerhet bepillantást.

SÚGÓ VICA

(részlet)

A három halász leterítette takaróját a vízparton, azon üldögéltek. A víz halk csobogása, a tűz békés pattogása elandalította a halászokat s a csillagos ég alatt meséket sugdosott a fülikbe.

– Hát azt tudják-e, hogy a Sugovica honnan kapta a nevét? – kérdezte a legidősebb.

– Azt mindenki tudja – szolt a másik, miközben megnézte a lobogó láng fölött rotyogó halászelevet.

– Mindenki mást tud, maga melyiket ismeri? – kérdezte a harmadik halász. Az idős ember nagyot szippantott a pipából, s belenézett az izzó parázsba.

„A hid tövében állt Baja leghíresebb halászsárdája. Szívesen járt ide a férfinép, mert nem csak a halpaprikás volt kiváló, de a csárdásné lánya is igen szemrevaló fehércecseléd hírében állt. Amíg az úrfik várták, hogy elkészüljön a vacsora, szemüket a fiatal lányon legeltették.

De nem csak a módosabbak jártak ide, hanem a környéken tanyázó betyárok is. Így esett, hogy Vica, a csárdásné kikapós lánya, szerelembe esett a haramiák vezérével.

– Hagyd azt az ágról szakadtat! Inkább valamelyik városi uraság fejét csavard el. Meglásd, még a zsandárokkal is meggyűlik a bajunk – korholta Vicát az anyja.

Az egyik földesúr fiának is nagyon megtetszett a lány. Az ifjú Grassalkovich szinte mindennap kikocsizott a csárdához, hogy láthassa. De hiába, a lány szíve már a betyáré volt. Az úrfi féltékenységeben a zsandárokhöz fordult:

– Vica az egyik csirkefogó szeretője. Ha kicsit megszorogatják, biztos elárulja, hol tanyáznak, s akkor rajtuk üthetnek.

A zsandároknak több se kellett. Nyakon csípték Vicát:

– Na, te lány! – szolt az örmester – Ha elárulod, hol a betyárok tanyája, semmi bántódásod nem esik. Ha nem, mégy te is a tömlöcbe!

Vica kétségbe esett. Ö..., tömlöcbe...? De hát az Imrét nem adhatja fel! Egyre azon tépelődött, mit tegyen...

Az anyja se hagyott neki békét:

– Csak nem mennél évekre tömlöcbe azért a senkiért?!

Így hát szorult helyzetében Vica besúgta a betyárok tanyáját, a zsandárok pedig rajtuk ütöttek és vitték őket a bajai tömlöcbe.

Az egyik betyár azonban, aki épp máshol csatangolt, megmenekült. Hamar híre ment, hogy Vica árulta be őket. Bosszút forralt. Egyik éjjel a csárdához lopózott. Anya és lánya rémülten riadt fel, ahogy betyár a szobába rontott.

– Sútál a zsandároknak, Vica... – suttogetta. – Ugye, tudod, mi jár ezért! – monda, s azzal kikapta az ágyból és magával hurcolta a rémült lányt a folyó felé, szerencsétlen pára hiába jajveszékelt.”

– Hát így történt, hogy Sugo Vicát a betyár bosszúból a Dunába nyuvasztotta – fejezte be az öreg a mesét.

– Nem valami vidám történet – mondta erre a halfőző, miközben a halászlét kóstolgatta. – Mindjárt elkészül.

– Majd én felvidítom magukat – szolt a halfőző. – Kész a vacsora! – s azzal a gőzölgő bográcsot leemelte a parázsról.

A halászkok nekiálltak csendes fálatozni, miközben a Duna azt suttogetta a fülikbe, hogy a bajai halászlénél nincs jobb a világon...

KEMENCÉS BORJÚKÖTÉL

Gasztronómiai kalandozás

Ősi kun recept, a sós kalácsfélék családjából. **Kunszentmiklóson** kemencés változatát készítik, ami bár ízletes, ősi eledel, mégsem túl ismert. Ez a finomság megérdemli, hogy országos elismerést szerezzen magának. Ha további receptekre kíváncsi Kunszentmiklós térségéből, akkor keresse a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat gondozásában megjelent Nagyanyámtól tanultam című receptgyűjteményt!

Hozzávalók

Tészta: 60 dkg liszt, 4,5 dl tej, só, 3 dkg élesztő, 1 tk cukor, 2 ek olaj.

Öntet: 2 dl tejföl, 2 gerezd fokhagyma, juhtúró és só.

Elkészítés

Az élesztőt a cukorral és kevés langyos tejjel felfuttatjuk. Egy tálba beletesszük a lisztet és egy csapott kiskanál sót. Hozzáöntjük a felfuttatott élesztőt, majd a maradék tejjel közepesen kemény tésztát dagasztunk. Beledolgozzuk az olajat, majd 30 percen keresztül letakarva, duplájára kelesztjük. Átgúrnuk és 16 egyenlő részre osztjuk. Lisztezett deszkán kb. 30 cm hosszú, ujjnyi vastag rudakra sodorjuk. A rudakat kettéhajtuk és összefonjuk. Sütőpapírral bélelt tepsibe tesszük őket, szorosan egymás mellé. A juhtúrót, a tejfölt, a sót és a zúzott fokhagymát alaposan elkeverjük. Sütés előtt ezzel kenjük meg a fonatok tetejét.

„Gyomrod korog mit is egyél?

Itt a finom borjú kötél.

Tetejére tejföl csorog,

Megbánni ezt sosem fogod.

Kóstold meg vidd hírd nekí,

Megszereti, aki eszi.”

Filmkockák a legekről

A mókuserék eszeveszett tempót diktált legtöbbünknek a hétköznapi napok során, s közben észre sem vesszük, mennyi kincs, időtlen érték vesz bennünket körül, s teszi szebbé, teljesebbé az életünket. A megyei önkormányzat hungarikum pályázata keretében két kisfilmet készít, melyekben ezeknek a megyei értékeknek oszt főszerepet. Az első, hamarosan elkészülő filmben kicsit megállítjuk az időt és a közelgő karácsony varázslatos hangulatába ágyazva megmutatjuk, milyen értékek aranyozzák be az ünnepet számunkra, Bács-Kiskun megyeiek számára, melyek már kivívták maguknak a megyei érték vagy a legrangosabbnak számító hungarikum elismerést.

Jánoshalmáról a világsiker felé

A magyar atlétika 14. érmét szerezte a kalapácsvető **Halász Bence** a dohai atlétikai világ-bajnokságon.

A 22 éves, jánoshalmi kötődésű nehéztaléta – aki a tavalyi felnőtt Európa-bajnokságon is bronzérmes volt –, már az első sorozatban 78,18 méterig repítette a 7 kg-os sportszert. A Szombathelyi Dobó SE versenyzője végül ezzel a teljesítményével állhatott fel a dobogó harmadik fokára.

„Sok volt az érvénytelen dobásom, de ez talán bocsánatos bűn. Az első jól sikerült dobás után ugyanis próbáltam kockáztatni, többet kihozni magamból, de nem szomorkodom, mert bronzérmet nyertem.” – nyilatkozta a versenyt követően Halász Bence, aki a kalapácsvető mezőny legfiatalabb tagja volt.

Halász Bence jövőre ott lehet a tokiói olimpián is, hiszen az olimpiai szintet már júniusban

Fotó: MTI

teljesítette egy 78,27 méteressel dobással. A szakértők szerint a fiatal magyar nehéztaléta éremeséllyel indulhat az ötkarikás játékokon.

Bencéről már 12 éves korában kiderült, hogy kivételes képességekkel bír. Jánoshalmáról két és fél éven keresztül Kiskunha-

lasra járt edzésekre, ahol **Míg György** egyengette atlétikai pályafutását. A fiatal tehetség onnan került Szombathelyre, az ország egyik legeredményesebb egyesületéhez.

A kiváló sportoló eddigi eredményeivel már bebizonyította, hogy kemény és kitartó munkával

kimagasló eredményeket lehet elérni. Azt sem felejtette el, honnan indult a világhírnév felé: a világ-bajnokságot követő héten hazalátogatott Jánoshalmára, ahol a Hunyadi-iskolában találkozott a diákokkal, akik szemügyre vehették a világbajnoki bronzérmét is.

Farkas Etelka

Megúsztam!

Egy szemléletformáló, közösségépítő kezdeményezés révén a **Félegyházi Termál Parkfürdő** segíti a Balaton-átúszásra készülő sportembereket.

A támogatás célja a rendszeres úszás megszerettetése, az egészségtudatos közösségek támogatása, a fürdő népszerűsítése. A 2019-es év eredményes felkészüléséhez a fürdő heti két alkalommal egy külön pályát biztosított az úszók részére. Az önszervező-

A kezdeményezés kiváló példája egy önszerveződő közösség, egy felelősen gondolkodó önkormányzati intézmény és az úszószakma sikeres együttműködésének, mely annyira megtetszett egy külső támogatónak is, hogy önzetlen hozzájárulásként átvál-

dó közösséget **Sebők János** többszörös szenior úszóbajnok segítette tapasztalataival, az egyéni adottságokra kiemelt figyelmet fordító edzéstervet kialakító javaslatával. A megmérettetésre vállalkozók támogatták, biztatták egymást a felkészülésben, valamint tapasztalataikat és élményeiket is megosztották egymással.

Sipos Sándor

lalta a résztvevők nevezési díját.

Az év elején szerveződött program sikerét jól mutatja, hogy idén nyáron 15 fő teljesítette a Megúsztam! verseny mintegy 5 km-es szakaszát.

Igény esetén a parkfürdő a 2020-es versenyre jelentkezők számára is biztosítja a tudatos felkészülés technikai feltételeit.

www.bacskiskun.hu • www.facebook.com/bacskiskunamimegyenk • info@bacskiskun.hu

Driftelve a sikerek útján

Egymás után aratja sikereit megyénk profi kategóriás drift versenyzője, a 21 éves szabadszállási **Gáspár Bence**, aki a Szent István Egyetem másodéves gépészmérnök hallgatója.

- **Mikor lépett először a gázpedálra?**

- Már kisgyermek koromban rajongtam az autókért, édesapámmal többször jártunk versenyeken, itt kaptam el a sebességláz, itt fogott meg a füstölgő gumi szaga. Tizenkét évesen kaptam egy quad-ot, ezzel kezdtem el driftelni jégen és terepen. A 18. születésnapomra egy egész napos drift-oktatással és egy motoros tréninggel leptek meg a szüleim. Valószínűleg csak örömet akartak szerezni és ők sem gondolták, hogy ezzel elindítanak a sikerek útján.

- **Hogyan indult ez a néhány év alatt sikeres pályafutás?**

- Két évvel ezelőtt rátaláltunk a Zángó Drift Team-re, akik a saját BMW E36 drift-autójukat hirdették bérbéadásra. A szezon kezdetén már a csapat tagjaként versenyeztem és a Street (utcai/amatőr) kategóriában rögtön az első évben elnyertem a bajnoki címet. Ezt követően saját autóval, de változatlanul a csapat tagjaként

az összesítésben 4. helyezést szereztem Semi-Pro (félprofi) kategóriában. Télen új váltót, motort és vezérlést kapott az autó, így az idén magabiztosan indultunk el ismét a Semi-Pro kategóriában, de az első versenyen elmaradt a várt eredmény.

- **A kezdeti eredményeket követően, miben látja a fejlődési irányokat?**

- Gyakorlasképp és hogy felmérjük a tudásom a nemzetközi mezőnyben is, beneveztünk a Drift Kings Európa bajnoki versenysorozat magyarországi fordulójára, ahol az előkelő 2. helyezést értem el Pro2 kategóriában. A nemzetközi eredmény és a bírák biztatására a Lóerők Éjszakáján már Pro kategóriában indultunk, melyet megnyertem. A Végző Összecsapáson 2. helyezést értem el, míg az összesített pontversenyben végül az 5. helyen végeztem. Örömmel tölt el az eddig elért eredményem, de egy versenyző számára mindig a dobogó legfelső foka a cél.

Sipos Sándor

#Sacko98

A szabadidő-sport új lehetőségei

Az év közepétől **Süli András József** irányítja a Bács-Kiskun Megyei Szabadidősport Szövetséget. A szakterületen tapasztalható változásokról és tervekről kérdeztük a szervezet új vezetőjét.

- **Milyen szakmai tapasztalatokkal érkezett a szövetség élére?**

- 2014 óta a Csongrád megyei, az idei évtől pedig ezzel párhuzamosan a Bács-Kiskun megyei szervezet elnökeként tevékenykedem, valamint tagja vagyok a Magyar Szabadidősport Szövetség elnökségének. Az elmúlt 20 évben sportújságíróként dolgoztam, és büszke vagyok arra, hogy két olimpiai cikluson keresztül **Vajda Attila** olimpiai bajnok kenus menedzsere lehettem.

- **Mely területeken látja az előre lépés lehetőségeit?**

- Mára a szabadidősport gyökeresen megváltozott, egyre többen mozognak rendszeresen, egymás után nyílnak az edzőtermek. Népszerűvé váltak a családi-, sport- és

egészség napok, illetve a futó-fesztiválok és kerékpártúrák, de sokan választják új lehetőségként a Nordic Walking, Teqball, Cross Training sportágakat is.

- **Az új tervek közül melyeket tartja a legfontosabbnak?**

- Nagy energiával és új ötletekkel érkeztem a megyei szabadidősport életébe. Elsődleges célunk, hogy újjáépítsük a szövetség szervezeti működését és újra részt vegyünk a szabadidősportot támogató pályázatokban. Terveink között szerepel továbbra is a Községi Dolgozók Szabadidősport Napjának évenkénti megrendezése, emléktornák szervezése, melyekkel tovább visszük a nemrég elhunyt korábbi elnök, **Haász László** munkáját és örökét. Szeretnénk előtérbe helyezni az egészségmegőrzést és -fejlesztést, ezzel párhuzamosan teret adni a rendszeres testmozgásnak. Ennek keretében tervezzük útjára indítani az „Ezt Válaszd!” programot, melyben hetente tartunk különböző edzéseket képzett szakemberek irányításával.

Sipos Sándor